

Svar på interpellation från Elisabet Lann (KD) till äldre samt vård- och omsorgsnämndens ordförande om att minska administrationen och öka nyttjandegraden inom äldre samt vård- och omsorgsnämnden

Jag tackar Elisabet Lann för interpellationen om två viktiga frågor, nämligen de om administration och hemtjänst. Jag håller inte med om att vi inte lever upp till våra ambitioner om att sätta välfärden först. Detta påstående kommer från en representant för ett tidigare högerstyre som inte ens kunde kostnadsuppräknat välfärden FÖRE inflationen. Man gav för låga uppräknings, ville eliminera den särskilda anställningstryggheten och "optimera" personalvolymerna i välfärdens utförarled. Ett högerstyre som inte gjorde någonting åt den växande administrationen.

Jag beklagar också i sammanhanget att den nuvarande regeringen gjort föga för att dra sitt strå till stacken i kostnadskrisen, istället för att som den förra regeringen ta krafttag för att hjälpa kommunerna i en svår tid likt den under pandemin.

Jag tycker att det är anmärkningsvärt av Elisabet Lann att lyfta den särskilda anställningsprövningen som en administrativ börda för förvaltningen, när den syftar till att just skapa kontroll över den byråkratiska överbyggnaden som många förvaltningar faktiskt har. Elisabet Lann vet likaväl som jag att de beskrivningar av tjänsterna som presidiet hittills fått ta del av inför anställningsprövningarna har varit kortfattade och inte kan ha vållat många timmars arbete – precis så som det var tänkt i vårt politiska uppdrag.

Utöver detta är Elisabet Lann liksom jag informerad om att det gjorts en omfattande genomlysning av förvaltningens administration för att kunna bena ut vad som är nödvändigt att utföra inom det administrativa området och vad som skulle kunna effektiviseras. Här har framför allt löneprocessen och hållbar bemanning pekats ut som specifika områden att arbeta vidare med, vilket är ett pågående arbete i förvaltningen.

Elisabet Lann med samarbetspartier bidrar definitivt inte till minskad administration själva när uppdrag läggs i nämnden om att ytterligare en gång gå igenom hela förvaltningens verksamhet för att se vad som kan effektiviseras. Min övertygelse är att styret tillsammans med förvaltningsledningen delar precis samma bild vad gäller nödvändigheten att minska administrationen för att skapa både mer ändamålsenliga processer och framför allt värde för den enskilde göteborgaren. Här är det viktigt att nämna att 2023 effektiviserade förvaltningen 16 miljoner enbart på administration.

Vad gäller hemtjänsten så är det helt klart så att nyttjandegraden, det vill säga hur stor del av den totala arbetade tiden som medarbetaren är hemma hos hemtjänsttagaren, är alltför låg. Samtidigt är det ett mått som inte ger en helhetsbild. I delårsrapport mars för äldre samt vård- och omsorgsnämnden kan vi se att nyttjandegraden ökat under årets första månader. Flertal steg har tagits för att öka nyttjandegraden, exempelvis förändringen av ersättningsmodellen för hemtjänsten från utförd till beviljad tid. En ersättningsmodell som utgår från beviljad tid för hemtjänstinsatserna bedöms ge bättre förutsättningar för ett arbete med hållbar hemtjänstplanering och därigenom minska stressen som kan upplevas kring ekonomi och själva genomförandet för omsorgspersonal. Förändringen bedöms leda till att det blir större fokus på behov framför tid.

Även en förändrad taxekonstruktion som utgår från att omsorgstagare debiteras för beviljad tid i stället för utförd sådan är en förändring som bedöms ge omsorgstagare mer förutsägbarhet och trygghet för den enskilde. Målet med förändringen av taxekonstruktionen är att tydliggöra den enskildes möjlighet att förutspå sin avgift samt att modellen ska generera så lite administration som möjligt. Även denna förändring bedöms leda till tydlighet och att det blir större fokus på behov framför tid.

Det pågår generellt ett omfattande arbete inom förvaltningen vad gäller hemtjänsten, bland annat ett pilotarbete med målet att minska minutstyrningen och förbättra kontinuiteten för den enskilde. Även detta arbete kommer öka nyttjandegraden. Det pågår också ett omfattande arbete med digitalisering och ett flertal förstudier rörande IT- system som också syftar till att minska administrationen och förbättrar arbetsmiljön och effektivitet.

Min förhoppning är slutligen också att exempelvis ett successivt införande av digitala lås ska frigöra tid för våra medarbetare som kan spenderas hemma hos den enskilde. Här har vi gett ett viktigt uppdrag i kompletteringsbudget mars att tillskjuta äldre samt vård- och omsorgsnämnden medel för att kunna göra fler inköp när det gäller digitala hjälpmedel. Det kan vara digitala lås, kameror, läkemedelsrobotar eller annan teknik som avlastar personalen och höjer kvaliteten för omsorgstagare och hyresgäster.

Marina Johansson (S)

Ordförande äldre samt vård- och omsorgsnämnden

Handling 2024 nr 53

Interpellation av Elisabet Lann (KD) till äldre samt vård- och omsorgsnämndens ordförande om att minska administrationen och öka nyttjandegraden inom äldre samt vård- och omsorgsnämnden

Det rödgröna styret gick in i denna mandatperiod med hög svansföring. Valfärden skulle stärkas. Nämnder och styrelser skulle vara mycket restriktiva vid anställning av personal i yrkesgrupper som arbetar med administration och ledningsarbete. Åtgärder skulle vidtas för att ”begränsa nya och utvidgade uppgifter som medför administrativt arbete”. Styrningen skulle dessutom vara tillitsbaserad med en fokusering på ”delegering, brukarfokus, öppenhet, stöd och samverkan”. Från årets budget fastställdes högtidligt ”att alla nämnder och bolagsstyrelser har en skyldighet att ha ett befolkningsperspektiv med fokus på de som Göteborgs Stad finns till för”.

Ta äldreomsorgen som exempel. Hemtjänsten har under många år haft problem med ineffektivitet. Förvaltningen har mot denna bakgrund haft som uttalat mål att minska antalet utförda hemtjänsttimmar. Under föregående år minskade också antalet med 2,8 procent, vilket motsvarar ca 60 000 utförda timmar hemtjänst. Kostnaden för hemtjänsten i egen regi har däremot inte minskat i samma takt.

Vidare har den uttryckta viljan om att minska administrationen under det gångna året visat sig innebära att det anställts fler personer med administrativa tjänster. Den största ökningen av yrkesgruppen administratörer återfinns inom hemtjänsten följt av hälso- och sjukvården. Detta samtidigt som antalet undersköterskor minskar.

Det är påkallat att poängtera att minskad administration kräver att man tar bort administrativa rutiner och arbetssätt som i sin tur bland annat leder till ett mindre behov av administrativ personal och frigör mer resurser. Men i stället för att ta bort administrativa rutiner har det nu tillförts rutiner och arbetssätt som genererar ökad administration. Beslutet om den särskilda anställningsprövningen innebar exempelvis att hela 16 anställningsärenden lyftes på presidiummötet i mars. Ärenden som behöver beredas och förberedas för beslut och som de facto innebär ökad byråkrati centralt i förvaltningen. Den tillitsbaserade styrning visar sig i detta sammanhang vara ytterst selektiv.

Utöver detta har nyttjandegraden inom den kommunala hemtjänsten sjunkit till oacceptabelt låg nivå. Idag utförs endast 43 procent av den arbetade tiden hemma hos dem hemtjänsten finns till för.

Sammantaget ökar kostnaderna och administrationen samtidigt som det efterfrågade fokus på dem som Göteborgs Stad finns till för lyser med sin frånvaro. Utfallet är färre hemtjänsttimmar, ökade kostnader och lägre andel av den utförda tiden hos omsorgstagarna.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag ställa följande frågor till äldre samt vård- och omsorgsnämndens ordförande Marina Johansson:

1. Vad avser du vidta för åtgärder för att minska administrationen inom äldre samt vård- och omsorgsnämnden?
2. Vad avser du vidta för åtgärder för att öka nyttjandegraden inom hemtjänsten?

Elisabet Lann (KD)